

УДК 336.7(477)

ПРОБЛЕМИ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

ЛІНТУР І.В., ГОМОНАЙ Ю.М.
Мукачівський державний університет

Статтю присвячено дослідженню основних проблем, тенденцій розвитку та визначенню заходів для подальшого перспективного розвитку валютного ринку України.

Ключові слова: валютний ринок, валютно-курсова політика НБУ, валютний курс, валютне регулювання.

Інтеграція України до світового співтовариства зумовлює необхідність вдосконалення функціонування її валютного ринку як механізму, що забезпечує взаємозв'язок між вітчизняною та світовою фінансовою системою. Таким чином, у результаті підвищення впливу процесів глобалізації на економіку України та в умовах світової фінансової кризи проблеми підвищення ефективності функціонування вітчизняного валютного ринку та перспективи його розвитку набувають особливої актуальності.

Актуальність даної теми обумовили значні проблеми, які на сьогодні притаманні валютно-розрахунковому механізму комерційних банків України. Зокрема в даній роботі розглядаються проблеми існування “чорного” ринку валюти в Україні, невизначеність ситуації в сфері курсоутворення, недосконалість валютної законодавчої бази та проблема капіталізації українських комерційних банків.

Об’єкт, предмет та методи дослідження

Об’єктом дослідження виступає валютний ринок України. Предмет дослідження – проблеми функціонування валютного ринку України. Дослідження проблем валютного ринку країни здійснено методами наукового аналізу, синтезу та порівняння.

Постановка проблеми

Метою даної статті є аналіз основних проблем, тенденцій розвитку та визначення заходів для подальшого перспективного розвитку валютного ринку України.

Результати та їх обговорення

Динаміка показників міжбанківського валютного ринку в 2014 році обумовлювалася скороченням експортних надходжень та погіршенням ринкових очікувань. Розгортання озброєного конфлікту у Донецькій та Луганській областях призвело до зупинки значної кількості металургійних, хімічних, машинобудівних підприємств. Оскільки на ці регіони традиційно припадало понад 20% експорту, то об’єктивне зниження експортних надходжень і відповідно зменшення пропозиції іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку негативно позначилися на курсовій стабільності гривні.

З 7 лютого 2014 року Національний банк перейшов до встановлення офіційного курсу гривні до долара США на рівні його середньозважених ринкових котирувань. У зв’язку з цим, Правлінням Національного банку було прийнято постанову № 1803 від 31.03.2014, відповідно до якої офіційний курс гривні до долара США визначається як середньозважений курс продавців і покупців, що склався поточного дня на міжбанківському валютному ринку України [1]. За 2014 рік офіційний курс гривні знизився відносно долара США на 97,3%, євро – на 74,2%, російського рубля – на 23,7 %. Перехід до гнучкого курсоутворення виступав однією з ключових передумов ухвалення Радою Директорів МВФ нової дворічної програми «Стенд-бай», виконання

якої стало одним із ключових чинників, що дозволив Україні отримати доступ до зовнішньої підтримки з боку міжнародних фінансових організацій.

Завдяки цьому в 2014 році Україна отримала від МВФ кредитних ресурсів майже на 4,6 млрд. дол. США. Крім цього, співпраця з МВФ дозволила державі додатково залучити на зовнішніх ринках та за двосторонніми фінансовими угодами ще майже 4,7 млрд. дол. США. Вищезазначене надало можливість Україні вчасно та в повному обсязі виконати свої суверенні зобов'язання в непростих умовах скорочення виробництва та зовнішньої економічної діяльності. Так, у 2014 році платежі України за державним та гарантованим державою боргом в іноземній валюті, у тому числі за кредитом «Стенд-бай», перевищили 10,3 млрд. дол. США. Для запобігання формуванню додаткового валютного тиску Національний банк України в 2014 році фактично вивів з міжбанківського валютного ринку України найбільшого покупця іноземної валюти – НАК «Нафтогаз України», забезпечивши компанії доступ до іноземної валюти завдяки проведенню адресних інтервенцій [2].

Наступною важливою проблемою вітчизняного валютного ринку є доларизація економіки, яка тісно пов'язана з процесами валютно-фінансової глобалізації та фінансовою безпекою країни. В Україні долар США поряд з гривнею фактично бере участь у виконанні функцій грошей. Тому боротьба з доларизацією як фінансово-економічним явищем та з її ризиками фінансової небезпеки стає важливим напрямом політики НБУ. По суті, це необхідна умова збереження контрольованості монетарної сфери.

Доларизація негативно впливає не тільки на стан валютного ринку, але й на економіку України загалом. Це неможливість повернення валютних кредитів фізичними та юридичними особами, загроза стабільності українських банків, збільшення державного боргу, вплив ліквідності з країни, неспроможність НБУ втримати курс гривні. Державні фінансові вливання призводять лише до зменшення валютних резервів. У лютому 2014 р. обсяг операцій з готівковою іноземною валютою на міжбанківському валютному ринку України (купівля та продаж іноземних валют за гривні в доларовому еквіваленті) становив 2462,0 млн дол. США, у тому числі: – обсяг валюти, купленої банками у населення, – 839,7 млн дол. США; – обсяг валюти, проданої населенню, – 1622,2 млн дол. США. Це свідчить про те, що гривня втрачає функцію засобу нагромадження, зростає недовіра населення до національної валюти і прагнення накопичувати кошти в доларах США [3].

Високий рівень доларизації економіки України веде до виникнення валютних ризиків у разі різких коливань валютного курсу гривні. З метою стабілізації валютного ринку України НБУ має вирішити проблеми щодо прийняття нового валютного законодавства. Нині в Україні немає єдиного нормативного документа, який поєднував би в собі всі аспекти валютного регулювання і контролю. В існуючій нормативній літературі не існує чіткого розподілу функцій валютного регулювання та валютного контролю між державними органами, не визначено механізми встановлення режиму валютного курсу, що, у свою чергу, ускладнює можливість прогнозувати валютний ринок.

Так, на 01.01.2014 р. частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків України становила 39,5%, що перевищує нормативне значення межі економічної безпеки на рівні 30% [4].

Українська гривня може стабілізуватися після затвердження програми співробітництва з МВФ. Нині валютний ринок України дуже слабкий і валютні резерви країни низькі, геополітична ситуація нестабільна. У той час як банки Сполучених Штатів досягли у 2013 р. загальної капіталізації більше 1 трлн. дол. США, рівень

капіталізації українських банків становить усього 192 599 млн. грн. (станом на 01.01.2014 р.) [5].

Висновки. Результати аналізу стану і прогнозу розвитку валютного ринку України вказують на необхідність проведення докорінних змін, впровадження цілого комплексу законодавчих, нормативно правових і інших заходів з метою вирішення актуальних проблем розвитку валютного ринку, процесів інвестування економіки країни й забезпечення інтеграції в систему світового фінансового ринку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бодрова Н. Є. Валютний ринок України: стан, проблеми й перспективи / Н. Є. Бодрова // Вісник СумДУ. Серія "Економіка". – 2012. – № 1. – С. 103.
2. Закон України «Про внесення змін до Положення про встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та курсу банківських металів».
3. Макроекономічний огляд на грудень 2013 року [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу : <http://bank.gov.ua>
4. Рибаченко К. В. Моделювання стану валютного ринку України [Електронний ресурс] / К. В. Рибаченко. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>
5. Сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.

АННОТАЦІЯ

ПРОБЛЕМЫ ВАЛЮТНОГО РЫНКА УКРАИНЫ

Статья посвящена исследованию основных проблем, тенденций развития и определению действий последующего развития валютного рынка Украины.

Ключевые слова: валютный рынок, валютно-курсовая политика НБУ, валютное регулирование.

SUMMARY

PROBLEMS CURRENCY MARKET OF UKRAINE

The article investigates the basic problems, development trends and identify actions the subsequent development of the currency market of Ukraine.

Key words: foreign exchange market, currency and exchange rate policy NBU currency regulation .

УДК 658

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ВЕЛИКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

КРАТКО І.Р., ПОЛЯК Е.П.

Мукачівський державний університет

В статті досліджено особливості впровадження комп'ютерних систем бухгалтерського обліку на великих підприємствах України. Визначено проблеми максимально ефективного впровадження даних систем на підприємстві.

Ключові слова: комп'ютерні системи обліку, автоматизація обліку, комп'ютеризація обліку.

Постановка проблеми. Кожне підприємство прагне досягти максимальної ефективності своєї діяльності. З розвитком ринкової економіки, на підприємствах відбувається зростання діяльності, а також зі збільшенням територіального розподілу адміністративних, виробничих, торгових і складських підрозділів помітно зросли й матеріальні, фінансові та інформаційні потоки, що спричинило збільшення навантаження працівників у частині збору, накопичення та обробки необхідної інформації та оформлення результатів її аналізу.